

Werkzame aspecten met betrekking tot ondersteuning en interventie.

Jolien De Brauwer, Kathleen Maetens, Ellen Meersschaert, Annelies Aerts & Astrid Geudens
CODE Lessius, Expertisecel Leerstoornissen

Probleemstelling

- Recente initiatieven voor diagnostiek van dyslexie bij (jong)volwassenen (o.a. IDAA en GI&schr)
- Meer aandacht voor ondersteuning van **(jong)volwassenen met leerstoornissen** in het secundair en hoger onderwijs: Vlaamse gelijke kansen en gelijke behandelingsdecreet (10.07.2008) en VN-verdrag over rechten voor personen met een handicap (13.12.2006)
- Maar **geen kennis** over de effectiviteit van **ondersteuning en behandeling** voor (jong)volwassenen en hun **noden**

Onderzoeksvraag

Wat denken • (jong)volwassenen
• ouders
• hulpverleners
• studiebegeleiders **over** • de ervaren moeilijkheden
• de efficiëntie van interventies ?

Methode

- **Pilootstudie**
- **Semi-gestructureerde interviews**
 - reële situatie van de problematiek
 - impact van de leerproblemen
 - oplossingsstrategieën
 - ideaalbeeld
- **Deelnemers:**
 - 10 (jong)volwassenen (gem. leeftijd = 21 jaar)
 - 10 ouders (waarvan 9 moeders)
 - 3 logopedisten (van 3 jongvolwassenen)
 - 4 studiebegeleiders (van 6 studenten)
- **Interviews: letterlijk uitgeschreven** en geanalyseerd in **NVivo8**

Resultaten: Reële situatie

- **Lezen**
 - traag: "Ik ga vooral juist proberen te lezen, in de klas heb ik meer de attitude van al is het traag als het maar juist is."
 - motivatie/interesse heeft positieve invloed op lezen
 - problemen met vreemde talen: "In plaats van een Duitse 'zwei' zeg ik dan deux of zo (...)"
- **Schrijven**
 - traag, veel fouten
 - "Laatst had hij onze douche hersteld. En daar had hij een groot papier opgehangen 'niet doechen' met 'oe'. Dat beeld, hij had dat niet meer gebruikt. Dus dat woordbeeld was weg."
 - toch positieve evolutie

Resultaten: Impact

- **op de studies**
 - studeren kost veel tijd en energie
 - inspanning niet evenredig met resultaat: "Dan zei ze 'Het heeft geen zin want ik kan nooit het resultaat eruit halen dat representatief is voor datgene dat ik er in geïnvesteerd heb.'"
 - impact op studieverloop (8/10 dubbelden) en studiekeuze (talen worden vermeden) "Daarom dus dat wij een school zoeken in functie van haar dyslexie en de faciliteiten die ze daar krijgt."
- **in het dagelijks leven**
 - internet, mail: trage selectie en verwerking van informatie
 - problemen met ondertitels
 - weinig vrije tijd: "Er werd ook nooit een spel met ons gespeeld want die tijd was er niet."
 - gezin: sterke begeleiding door ouders, soms spanning: "Er werd zoveel tijd aan mij besteed dat mijn zus niets aan mama had."

Resultaten: Oplossingsstrategieën

- **Studeren**
 - mentale voorstelling, beeldmateriaal gebruiken, bv. "En probeerde ik voor de theoretische vakken alles voor mij te zien. Waardoor ik dat dan wel begreep."
 - sommigen nemen leerstof door voor ze naar de les gaan
- **Algemeen**
 - logopedie: "Ik denk wel, als je als klein kind goed geholpen wordt, en dat merk ik ook bij mezelf, dan heb je er later minder last van."
 - software: "Maar dan moet ge uw cursus op de computer hebben staan. Dus veel hebt ge daar niet aan."
 - dubbel beeld: enerzijds onvoldoende begeleiding op school, anderzijds beperkt gebruik faciliteiten (wat werkt is niet voor elke dyslecticus hetzelfde)

Resultaten: Ideaalbeeld van begeleiding

- **Begrip** is cruciaal, ook op school: "Maar het belangrijkste voor hem was dat er begrip was. En als er begrip is dan komen er ook toegevingen."
- **Idealbeeld is voor elke dyslecticus anders:** veel verschillende meningen over goede compenserende maatregelen, bv. "Dan is het heel leuk dat ze een half uur of een uur langer mag doorwerken, maar dan is ze al op."
- **Bedenkingen bij compensatie,** bv. "Als ik een brief naar de ouders van mijn klas schrijf, dan kan ik mij niet permitteren dat daar fouten in staan. Maar ik heb nu middeltjes. En ik weet niet of die kinderen die nu zoveel compensaties krijgen, of die zoveel middeltjes gaan ontwikkelen voor later."

Implicaties

- **Belang van psycho-educatie,** voor jongvolwassenen, ouders en leerkrachten/docenten, bv. folder CODE (Jongeren en volwassenen met dyslexie: Moeilijkheden en tips voor aanpak)
- **Individueel bepaalde begeleiding** en **individueel bepaalde examenfaciliteiten** om studievertraging omwille van dyslexie te voorkomen
- **Verder onderzoek:**
 - uitbreiding van dit kwalitatief onderzoek: meer **logopedisten!**
 - ontwikkelen **vragenlijst** om bevindingen te kwantificeren
 - **effectiviteitsstudie** van eigen begeleidingspakket

